

**A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!**

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2010. év december hó 7. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

**v é g z é s t :**

A csalás büntette miatt folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Komáromi Városi Bíróság 6.B.66/2007/43. számú és a Komárom-Esztergom Megyei Bíróság 1.Bf.277/2009/8. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárás során felmerült 4.150 (négyezer-egyszázötven) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

**I n d o k o l á s**

A Komáromi Városi Bíróság a 2009. május 5-én kihirdetett 6.B.66/2007/43. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki 1 rb. üzletszerűen elkövetett csalás büntettében (Btk. 318. § (1) bek., (2) bek. II. ford. c) pont, (4) bek. b) pont 1. alpont). Ezért őt - mint különös visszaesőt - 1 év 6 hónapi börtönbüntetésre és a közügyektől 3 évi eltiltásra ítélte. Egyben a magánfél polgári jogi igényének érvényesítését egyéb törvényes útra utasította.

Védelmi fellebbezés alapján eljárva a Komárom-Esztergom Megyei Bíróság, mint másodfokú bíróság a 2010. január 12-én meghozott

1.Bf.277/2009/8. számú ítéletével az elsőfokú határozatot annyiban változtatta meg, hogy

- a szabadságvesztés tartamát 8 hónapra, a közügyektől eltiltás tartamát pedig 1 évre enyhítette, és
- kötelezte a terheltet a magánfél részére kártérítés címén 75.000 Ft, s annak 2005. október 5-étől a kifizetés napjáig járó törvényes kamata, valamint az állam javára illeték megfizetésére.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet érdemben helybenhagyta.

A Komáromi Városi Bíróság a 2010. március 2-án meghozott és március 17-én jogerős 6.B.66/2007/50-I. számú végzésével megállapította, hogy a terhelt a jogerős határozattal kiszabott szabadságvesztés büntetéséből feltételes szabadságra nem bocsátható.

Az elsőfokú ítélettel megállapított - és a másodfokú bíróság által pontosított - tényállás lényege a következő.

A Paksi Városi Bíróság a 2005. szeptember 1-jén jogerős B.110/2005/2. számú ítélete a terhelttel szemben összbüntetésbe foglalással 4 év 6 hónapi börtönbüntetést állapított meg. Az összbüntetésbe foglalt büntetések:

- a Fonyódi Városi Bíróság 4.B.150/2001/50. számú - a Somogy Megyei Bíróság 1.Bf.633/2004/45. számú határozata folytán - 2005. május 11-én jogerős ítéletével az 1995. évben, többrendbeli, üzletszerűen elkövetett csalás büntette, és más bűncselekmények miatt kiszabott 3 év 10 hónapi börtönbüntetés, valamint
- a Paksi Városi Bíróság 2005. június 29-én jogerős 5.B.16/2005/91. számú ítéletével a 2003. évben szintén többrendbeli, üzletszerűen elkövetett csalás büntette, és más bűncselekmények miatt kiszabott 4 év 6 hónapi börtönbüntetés; ez az ítélet egyben elrendelte egy korábbi ítélettel kiszabott - végrehajtásában 2 évi próbaidőre felfüggesztett - 7 hónapi fogházbüntetés végrehajtását is.

A terhelttel szemben csalás büntette és más bűncselekmények miatt több ügy folyamatban van. A Pécsi Városi Ügyészség vádirata alapján a Pécsi Városi Bíróságon

- B.888/2008. számon folyamatban lévő büntetőügyben vád tárgya, hogy a terhelt 2005. augusztusban az M. Bt. nevében összesen 45 személyt megbízott labdarugó-tornára benevező csapatok felkutatásával; 2005. szeptember vége és november közepe között pedig a jelentkezőktől csapatonként 12.500 Ft nevezési díjat szedett be;
- B.1290/2008. számon folyamatban lévő büntetőügyben vád tárgya, hogy a terhelt a Bt. nevében 2005. szeptember vége és október

eleje között labdarugó-torna szervezése címén 5 benevező csapattól, egyenként 12.500 Ft nevezési díjat szedett be.

A terhelt az M. Bt. alkalmazottja, melynek székhelye B.

2005. szeptember közepén a terhelt a Bt. nevében felhívást juttatott el egy k-i óvodába. A felhívás szerint

- a Bt. labdarugó-tornát hirdet különböző korcsoportban, a jelentkezők számától függő felmenő rendszerben;
- minden döntő első három helyezettje díjazásban részesül, aminek értéke körzeti döntőben 100-200-300 eFt, megyei döntőben 200-400-600 eFt, területi döntőben 400-600-1.000 eFt, országos döntőben pedig 600-1.000-1.600 eFt;
- minden jelentkező csoport 25 eFt értékű sportszer-vásárlási utalványt kap ajándékba, amennyiben a nevezési lapot és díjat a Bt.-nek megküldte,
- aki a nevezési határidő (2005. november 1-je) előtt, 2005. október 5-ig küldi el a nevezését a nevezési díjjal együtt, további 50 eFt értékű ajándékot kap;
- a nevezési díj 10 eFt + ÁFA, összesen 12.500 Ft, amit a Bt. címére kell küldeni.

2005. október 4-én kelt levelében L. I. G-né sértett, az óvoda vezetője közölte a Bt.-vel, hogy benevezi az általa szervezett 6 csoportot. 2005. október 5-én pedig postán elküldte a Bt. címére az összesen 75 eFt nevezési díjat, amit saját pénzéből fizetett ki.

2005. december 28-án kelt és 2006. január 19-én postára adott levelében a terhelt

- igazolta, hogy a nevezést átvette,
- közölte, hogy 2006. tavaszán sor kerül a területi döntőkre, amiről megelőzően 3 héttel írásban tájékoztatást ad,
- közölte, hogy a nevezésért járó vásárlási utalványokat postán fogja elküldeni, azokat 2006. január 1. - december 31. között lehet a Bt.-nél felhasználni,
- a Bt. címeként B., D. u. 12. szám alatti címet adta meg, és
- egyben elküldte a 2005. évi keltezéssel kiállított számlát.

Ezután a sértett telefonon kereste a terheltet és megbeszélte vele a számla keltezésének kijavítását, a számlát pedig visszaküldte. A terhelt azonban a kijavított számlát nem küldte vissza. A sértett emiatt írt levelét a posta a terheltnek nem tudta kézbesíteni, és ezt követően a sértett a terheltet nem tudta telefonon elérni.

A sértett a befizetett 75 eFt-ot nem kapta vissza.

Az irányadó tényálláshoz tartozó, ítéletszerkesztésből adódóan az indokolás más részében lévő ténymegállapítás,

elsőfokú ítélet 5. oldal 5. és 6. bekezdés:

A terheltet a Fonyódi Városi Bíróság a 4.B.150/2001/50. számú - a Somogy Megyei Bíróság 1.Bf.633/2004/48. számú határozata folytán - 2005. május 11-én jogerős ítéletével magánfelek részére kártérítés címén összesen több mint 26 mFt, 15 napon belüli megfizetésére kötelezte.

Ebből következően a terheltnek nem volt lehetősége a nevezési díj visszafizetésére.

2005. szeptemberétől a terhelt a labdarugó-torna megrendezése érdekében nem tett semmiféle előkészületet, és nem fejtett ki semmiféle szervező tevékenységet.

elsőfokú ítélet 6. oldal 2., 3. és 5. bekezdés:

A vád szerinti időben a terhelt ellen több rendőrkapitányságon folyt nyomozás, melynek során - továbbá szabadságvesztés büntetése megkezdése végett is - elrendelték körözését.

2006. október 27-én elfogták, foganatba vették a jogerős szabadságvesztés büntetését, és amikor feltételes szabadságra bocsátása esedékessé vált, nem szabadult, mert időközben előzetes letartóztatását rendelte el a Pécsi Városi Bíróság.

A terhelt által a Bt. székhelyeként megadott - B., D. u. 12. szám alatti - cím fiktív. Ezáltal tévedésbe ejtette a labdarugó-tornára benevezőket.

A terhelt 2006. október 27-i elfogását követően büntetését töltötte, majd előzetes letartóztatásban volt. 2007. márciusban szabadságvesztését töltötte. 2007. március 20-án kelt levelében arról tájékoztatta az óvodát, hogy a torna lebonyolításának időpontja 2007. október 27-28. Tehát a torna időpontjának közlésével szintén tévedésbe ejtette a sértettet.

A terhelt a sértett által befizetett nevezési díjat nem a labdarugó-torna megszervezésére fordította, hanem saját céljaira használta fel.

Az elsőfokú bíróság jogi értékelése szerint a csalás tényállásszerű. A terhelt tévedésbe ejtette a sértettet a labdarugó-torna megrendezésével és a Bt. székhelyének címével kapcsolatban. Átvette a sértett által küldött nevezési díjat, azt saját céljára használta fel. Ezáltal jogtalan haszonhoz jutott.

A Btk. 137. § 9. pontja szerinti üzletszerű elkövetés is megállapítható. A terhelt ugyanis - a vele szemben egyidejűleg folyamatban lévő két másik büntetőügy vádirati tényállása szerint - 2005. szeptember közepe és november eleje között szintén ilyen ürüggyel vett fel több sértettől, ugyancsak 12.500 Ft-ot, vagy ennél nagyobb összeget nevezési díj címén. Ezáltal nemcsak törekedett rendszeres haszonszerzésre, hanem arra szert is tett.

A másodfokú bíróság a vádlott bűnösségére vont következtetéssel és a jogi minősítéssel maradéktalanul egyetértett.

Kifejtette, hogy a terheltnek tudnia kellett, hogy

- őt 2005. május 11-én jogerősen 26 mFt kártérítés megfizetésére kötelezték;
- 2005. június 29-én a Paksi Városi Bíróság a 5.B.16/2005/91. számú ítéletével jogerősen 4 év 6 hónapi börtönbüntetésre ítélte, egyben megszüntette korábbi feltételes szabadságát;
- 2005. szeptember 1-jén jogerősen, a Paksi Városi Bíróság B.110/2005/2. számú összbüntetési ítélettel 4 év 6 hónapi börtönbüntetést állapított meg.

Tisztában volt tehát azzal, hogy a büntetések letöltését meg kell kezdenie. Ennek azonban nem tett eleget és 2006. októberben csupán elfogatóparancs útján került kézre.

Mindezek alapján 2005-2006. évben a terheltnek nem volt reális lehetősége a labdarugó-torna megszervezésére, az általa meghirdetett pénzdíjak kifizetésére. Reálisan számíthatott arra ugyanis, hogy szabadlábban nem tudja az ezzel kapcsolatos ügyeket intézni. Olyan adat pedig nem merült fel, melyből következtetni lehetne a tornát előkészítő, szervező tevékenységére.

A terhelt tudta, hogy 2005. második felében el kell kezdenie büntetése letöltését. Ehhez képest megtévesztő volt a felhívásnak az a kitétele is, hogy aki 2005. október 5-ig postára adja a nevezési díjat, az 25 eFt értékű ajándékutalványt kap. Azt célozta ugyanis, hogy minél hamarabb, minél gyorsabban vegye rá a jelentkezőket a nevezési díj elküldésére.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a bűnösség megállapítása és a jogi minősítés miatt, megváltoztatás érdekében.

Indokai szerint az eljáró bíróság nem vette figyelembe a vallomását és mellette szóló bizonyítékokat. Figyelmen kívül hagyta, hogy a felrótt tévedésbe ejtő magatartás és károkozás között nincs okozati összefüggés.

A felhívásban feltüntetett címmel nem történt tévedésbe ejtés, mivel a Bt. címeként köteles volt a cégjegyzék szerinti hivatalos székhelyet feltüntetni. A sértett pedig nem a Bt. - felhívásban közölt - címe miatt fizette be a nevezési díjat, az tehát e vonatkozásban közömbös.

A 2007-ben a sértettnek küldött levél szintén nem lehetett megtévesztő a sértett 2005-ben történt befizetésére.

A gyors nevezésért járó 25 eFt értékű ajándékutalvány ígérete pedig - a nevezési díj befizetése szempontjából - azért nem volt megtévesztő, mert csupán a befizetés időpontjával kapcsolatos. Egyedül adminisztratív szempontból volt jelentősége, a nevezőket ösztönözte, hogy ne hagyják az utolsó pillanatra a döntést. Másrészt a minél több ajándékutalvány szétozása a terhelt érdekében is állt, mivel jogos hasznot, bevételt eredményezett.

Figyelmen kívül maradt, hogy

- nem kellett anyagi tőkével rendelkezni a torna megrendezéséhez, az ugyanis nem járt költséggel, bevételt pedig akkor eredményezett volna, ha megtartják;
- a terhelt 18 éve foglalkozott sportesemények szervezésével, és nem maradt el egyetlen rendezvénye sem;
- pénzdíjazást nem ígért, s a terhelt a torna megrendezése végett több előkészítő tevékenységet is végzett;
- 2005-2006. évben a terheltnek reális lehetősége volt a torna megrendezésére; 2005. júliusban ugyanis - tehát a torna meghirdetése, vagyis 2005 szeptembere előtt - olyan szerződést kötött, melyből 52 mFt bevételt remélhetett;
- a 26 mFt kártérítésnek nem a Bt., hanem a terhelt a kötelezettje, a tornát viszont a Bt. hirdette meg;
- a torna 2006. májusban indult volna; a terhelt pedig 2005. október közepén - tehát a nevezés és szervezés végén - kapott behívót büntetése letöltésére, ami csupán (az előzetes fogvatartásban kitöltött idő folytán) 1 hónapra és a korábban felfüggesztett szabadságvesztés tartamára szólt.

Mindezek alapján reális esély volt arra, hogy - a büntetés letöltése esetén is - a torna meg legyen rendezve. Nem lehet arra következtetni, hogy a terhelt - a büntetése végrehajtása miatt - eleve nem akarta lebonyolítani a tornát.

Az indítvány - eseti döntésekre, joggyakorlatra is hivatkozva - kifogásolta az üzletszerűség megállapítását. Érvei szerint

- kizárólag egy torna meghirdetéséről volt szó, ami alkalmoszerű;
- a terhelt sem előtte, sem azóta öt éven belül nem követett el bűncselekményt;
- nincs szó tehát ismétlődésről és rendszeres hasznot biztosító tevékenységről, rendszeres hasznot nem is várhatott, s ilyennek az egy havi tevékenység nem tekinthető.

Mindemellett a terheltnek ebben az időben motorkerékpárja, személygépkocsija, 200 eFt havi keresete és 52 mFt bevételt jelentő szerződése volt.

Az indítvány szerint az eljáró bíróság valótlan tartalmú megállapításokat tett. Így arra vonatkozóan is, hogy a feltételes szabadságot megszüntették, ami valójában az összbüntetési ítélet

miatt vált hatálytalanná. Végül az indítvány 8 pontban felsorolta a kifogásokkal kapcsolatos bizonyítékait.

A Legfőbb Ügyészség BF.1695/2010. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta, és a megtámadott határozat hatályban tartását indítványozta.

Törvényben kizárt a felülvizsgálat lehetősége az indítványnak az irányadó tényállástól eltérő, vagy abban nem rögzített körülményekre hivatkozó kifogásai esetében.

A bűnösségre vont következtetés és a jogi minősítés, így az üzletszerűség megállapítása is törvényes. A terhelt előéletére vonatkozó adatokból ugyanis - az egyetlen elkövetés ellenére - következtetés vonható a rendszeres haszonszerzési célzat meglétére.

A Legfelsőbb Bíróság az ügyben a Be. 420. §-ának (1) bekezdése alapján nyilvános ülést tartott; melyen a védő, valamint a terhelt a felülvizsgálati indítványt fenntartotta és azzal, az ügyész pedig az írásbeli nyilatkozatával egyező tartalommal szólalt fel.

A felülvizsgálati indítvány nem alapos.

A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, kizárólag a Be. 416. §-ának (1) bekezdésében megjelölt anyagi és eljárásjogi okból vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

A Be. 423. §-a (1) bekezdése alapján felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, az a felülvizsgálati indítvánnyal nem támadható. Ebből következően nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, s ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a - minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogi szabály sérelme nélkül - kiszabott büntetés mértékének vitatására sem. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

Ezzel szemben a felülvizsgálati indítvány a bűnösség megállapítását sérelmező részében kizárólag olyan eljárásjogi indokokra hivatkozott, melyek nem szerepelnek a Be. 416. §-a (1) bekezdésének c) pontjában konkrétan és kimerítően meghatározott, a felülvizsgálatra okot adó eljárási szabálysértések között.

E körben valójában az irányadó tényállás, illetve a bíróság mérlegelésének helyességét támadta, a bizonyítékok mikénti értékelését vitatta, átértékelését célozta, tényállástól eltérő körülményekre hivatkozott és ezen keresztül kifogásolta a bűnösség megállapítását.

Az indítványban foglaltak kapcsán a Legfelsőbb Bíróság rámutat a következőkre.

A Btk. 318. § (1) bekezdése alapján csalást követ el, aki jogtalan haszonszerzés végett mást tévedésbe ejt, vagy tévedésben tart és ezzel kárt okoz.

A törvényi tényállás megvalósulásának valóban három, egymást kiegészítő okozati összefüggés megléte a feltétele.

A megtévesztő magatartásnak kell előidéznie a tévedést. Ehhez képest arra alkalmasnak, szándékosnak (és értelemszerűen más általának) kell lennie. A tévedésnek kell kiváltania a megtévesztett személy vagyoni jogi rendelkezését. Végül a megtévesztett személy vagyoni jogi rendelkezése és a bekövetkezett kár között szintén okozati összefüggésnek kell lennie. Csalás esetében ugyanis – ellentétben az indítvány álláspontjával – a kárt nem közvetlenül az elkövető megtévesztő magatartása, hanem a megtévesztett sértett vagyoni jogi rendelkezése okozza.

A jogtalan haszonszerzés nem önálló tényállási elem, hanem a megtévesztő magatartás célzata. A haszonszerzés megtörténtének kérdése a csalás miatti bűnösség megállapítása szempontjából közömbös. A kár bekövetkezte a tényállási elem, miáltal a csalás befejezetté válik akkor is, ha a hasznot az elkövető (vagy bárki más) nem, vagy még nem szerezte meg.

Az irányadó tényállás egyértelműen rögzíti a terhelt tévedésbe ejtő magatartását, valamint a kár bekövetkeztének tényét.

Valamely magatartás nyilvánvalóan akkor megtévesztő, ha mögöttes szándéka rejtett, vagy kifejezésre juttatásával ellentétes.

Az irányadó tényállás szerint a terhelt 2005. szeptember közepén a sértettnek küldött felhívásában – többek között – vállalta labdarugó-torna szervezését, a csoportonként 12.500 Ft nevezési díj befizetése ellenében 25 eFt értékű vásárlási utalvány ajándékozását, és a nevezési díj előrehozott (2005. október 5-i) határidőre befizetése esetén további 50 eFt értékű ajándék adását.

Nem vitatottan a sértett a terhelt – felhívás szerinti – ígérete alapján, ajánlatának eleget téve nevezett be a tornára –



előrehozott határidőben - 6 csoportot és fizette ki az összesen 75 eFt nevezési díjat.

A terheltnek azonban a felhívás kibocsátásakor nem állt szándékában felhívási ajánlatának teljesítése, erre reális lehetősége sem volt. Az irányadó tényálláshoz tartozó megállapítás szerint a nevezési díjat nem fizette vissza, és 2005. szeptemberétől a labdarugó-torna megrendezése érdekében nem tett előkészületet, nem végzett szervezést. Az indítvány ezzel ellentétes körülményre hivatkozó kifogásai kapcsán a felülvizsgálat törvényben kizárt.

Ennélfogva a sértett kára az általa történt befizetés következménye, aminek pedig a terhelt megtévesztő magatartása az oka. A terhelt - a befolyó nevezési díj reményében - jogtalan haszon végett tette meg felhívás szerinti ajánlatát, ezáltal hozzá is jutott a nevezési díjhoz, amit a maga javára és a sértett kárára fordított.

Következésképpen a - nevezési díjként befizetett pénzösszeget kitevő - kár bekövetkezett akkor, s ennél fogva a csalás befejezetté vált, amikor a befizetés az előrehozott határidőben megtörtént.

A terhelt valójában nem anyagi juttatás, hanem szolgáltatás - labdarugó-torna megrendezésének - ígéretével tévesztette meg a sértettet. Kétségtelen, hogy a nevezésért és annak az előrehozott határidőben való teljesítéséért garantáltan járó vagyoni értékű ajándék kilátásba helyezése kecsegtető volt. A nevezés rendeltetése, a nevezési díj közvetlen célja viszont - értelemszerűen - a tornán való részvétel.

Minden valóságalapot nélkülöz a felülvizsgálati indítvány arra való hivatkozása, hogy a felhívás időpontjában a torna megrendezésére tett ígéret teljesítésére a terheltnek reális lehetőség volt.

Az irányadó tényállás rögzíti, hogy a felhívás kibocsátását közvetlen megelőzően

- a terheltet 2005. május 11-én jogerősen 3 év 10 hónapi börtönbüntetésre; 2005. június 29-én jogerősen 4 év 6 hónapi börtönbüntetésre ítélték, egyben elrendelték a korábbi, végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztése végrehajtását; majd
- e büntetések összbüntetéseként 2005. szeptember 1-jén jogerősen 4 év 6 hónapi börtönbüntetést állapítottak meg vele szemben.

A Paksi Városi Bíróság 2005. június 29-én jogerős 5.B.16/2005/91. számú ítéletével felrótta többrendbeli, üzletszerűen - s egyébként szintén a Bt. képviselőjében, labdarugó-torna és más sportesemény megrendezése ürügyével - elkövetett csalási bűncselekmények elkövetési ideje 2003.

Az ügyben a terhelt 2003. november 14-étől 2005. június 28-áig előzetes fogvatartásban volt.

Ehhez képest közel kétéves fogvatartása után alig két hónappal, a 2003. évi elítélésének tárgyához hasonló ürüggyel intézett felhívást a sértetthez, úgy, hogy azt közvetlenül megelőzően három jogerős, végrehajtandó szabadságvesztésről rendelkező határozatot hoztak vele szemben.

A terhelt a felhívás kibocsátása időpontjában (2005. szeptember közepén) reálisan arra számíthatott, hogy személyi szabadsága rövid időn belül korlátozott lesz, nem pedig arra, hogy labdarugó-torna szervezését fogja ellátni.

Ebből a szempontból pedig nyilvánvalóan közömbös, hogy elfogatóparancs útján került kézre és csupán 1 év múlva, 2006. októberében kezdte tölteni büntetését.

A terhelt anyagi háttere valóban egyik szempontja lehet a megtévesztő szándék kérdésének. A teljesítőképesség és a teljesítési készség azonban nem ugyanaz, és nyilvánvalóan utóbbi - tehát az akarati tényező - dönti el a bűnösség kérdését. Jelen ügyben arról van szó, hogy a terhelt anyagi helyzetétől függetlenül, objektíve nem volt képes a labdarugó-torna megrendezésére, amit tudata - értelemszerűen - átfogott.

Megjegyzi a Legfelsőbb Bíróság, hogy szintén közömbös körülmény a Bt. felhívás szerinti címe és a két év múlva - 2007 októberében - a sértettnek küldött levél tartalma. Ennyiben helytálló a felülvizsgálati indítvány érvelése, mivel egyiknek sincs jelentősége a bűnösség alapját képező megtévesztés szempontjából. Kétségtelen ugyanis, hogy a sértett nem ezek által, hanem a torna megrendezésére vonatkozó hamis ígélet miatt lett megtévesztett.

Megjegyzi továbbá a Legfelsőbb Bíróság, hogy a felhívás - irányadó tényállás szerinti - tartalmából kitűnően (ami egyébként az iratok közötti eredeti példánnyal egyező), kétségtelen, hogy a nevezés fejében garantált vagyoni ajándékon túlmenően szintén garantált volt a döntők első három helyezettjének járó (forintban kifejezett) pénzösszeg. Ez pedig - értelemszerűen - pénzdíjazás kilátásba helyezése, függetlenül attól, hogy nem annak nevezik.

Az indítvány sérelmezte az üzletszerűség megállapítását is. Előrebocsátja a Legfelsőbb Bíróság, hogy a Be. 416. §-a (1) bekezdésének b) pontja alapján felülvizsgálatnak akkor van helye, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki, vagy törvénysértő intézkedést alkalmaztak, illetőleg a büntetés végrehajtását a Btk. 90. §-ában foglalt kizáró ok ellenére függesztették fel.

Következésképpen az esetlegesen hibás minősítés nem önmagában, hanem csak akkor képez felülvizsgálati okot, ha a helyes minősítéshez képest a kiszabott büntetés (alkalmazott intézkedés, illetőleg a büntetés végrehajtásának felfüggesztése) törvénysértő.

Másfelől viszont helyes minősítés esetén is felülvizsgálatnak van helye, ha a kiszabott büntetés (alkalmazott intézkedés, illetőleg a büntetés végrehajtásának felfüggesztése) önmagában a büntető anyagi jog (más) szabályát sérti.

Ha azonban a minősítés törvényes és az annak alapján kiszabott büntetés (alkalmazott intézkedés) is megfelel a büntető anyagi jog szabályainak (illetve a büntetés végrehajtásának felfüggesztése sem ütközik a Btk. 90. §-ába), akkor - a Btk. 416. § (1) bekezdésének b) pontja szerinti okból - nincs lehetőség a jogerős határozat megváltoztatására. Jelen ügyben pedig erről van szó.

A Btk. 137. §-ának 9. pontja alapján üzletszerűen követi el a bűncselekményt, aki az ugyanolyan vagy hasonló jellegű bűncselekmények elkövetése révén rendszeres haszonszerzésre törekszik.

Az eljáró bíróság törvényesen minősítette a terhelt bűncselekményét üzletszerűen elkövetettnek, viszont hibás indokkal.

Jelen ügyben a terheltnek felrótt megtévesztő magatartás - az irányadó tényállás szerint - a sértettnek küldött felhívás, illetve annak tartalma. A tényállás nem tartalmazza, hogy a felhívás más személyhez is eljutott, bár annak tartalma ezt értelemszerűen feltételezi.

Mindazonáltal az eljáró bíróság helyesen, a terhelt más ügyét vette az üzletszerűség megállapításához alapul. Tévedett azonban, amikor folyamatban lévő ügy vádirati tényállására hivatkozott.

A Paksi Városi Bíróság 2005. június 29-én jogerős 5.B.16/2005/91. számú - irányadó tényállásban is rögzített tartalmú - ítélete ellenben megfelelő alap. Ez a fentiekben is már említett ítélet bűnösnek mondta ki a terheltet a 2003. évben többrendbeli - közte több esetben szintén a Bt. képviseletében, labdarugó-torna megrendezése ürügyével - üzletszerűen elkövetett csalási bűncselekmény miatt. Rögzíti azt is, hogy az ügyben a terhelt 2003. november 14-étől 2005. június 28-áig előzetes fogvatartásban volt.

Jelen ügyben 2005. év közepe az elkövetés időpontja.

Ehhez képest pedig az üzletszerűség tárgyi és alanyi feltételei egyaránt adóttak.

Alanyi feltételként annak van jelentősége, hogy a bűncselekményből származó (bármekkora) haszon (saját célú) elérésére törekvésnek egyben át kell fognia az ugyanolyan (vagy hasonló) jellegű bűncselekmény e célból történő ismételt (illetve ismétlődő) elkövetésére vonatkozó akaratelhatározást is.

Ezen szándék megállapítására következtetési alapot adhat - de nem önmagában - az elkövető életvitele, annak bűnöző jellege, jövedelmi helyzete, illetve a bűncselekményből származó haszon abban betöltött vagy betölteni szándékolt szerepe, aránya.

Ha a haszon reményében (s egyébként hasznát is realizálva) az ugyanolyan bűncselekmény hónapok múlva ismétlődő elkövetése bekövetkezett, akkor e körülményből már következik, hogy a magatartás mögötti szándék az üzletszerű elkövetést is átfogta.

Kétségtelen, hogy mind a cselekmények időbeli távolisága, mind pedig pár napon belüli ismétlődése egyaránt lehetőséget adhat az alkalomszerűség, s így az üzletszerűség hiányára való következtetésre.

Az üzletszerűség esetében azonban - szemben a folytatólagossággal - nem a „rövid időközökben” való elkövetésnek, hanem a rendszerességnek van jelentősége. Ehhez képest pedig az ismétlődésig eltelt idő hossza önmagában véve közömbös.

A rendszeresség - így az üzletszerűség - hiányához az alkalomszerűség megállapítása vezethet. Az alkalomszerűséget viszont nyilvánvalóan kizárta teszi az a körülmény, hogy a terhelt a szabadulását (2005. június 28-át) követő alig két hónap múlva (2005. szeptember közepén) valójában azt folytatta, amit fogvatartását (2003. november 14-ét) megelőző pár hónappal abbahagyott.

Következésképpen a felülvizsgálati indítvány valamennyi érve alaptalan.

Végül megjegyzi a Legfelsőbb Bíróság, hogy a másodfokú ítélet bevezető részében feltüntetett eljárási forma nyilvánvaló elírás, az helyesen: tárgyalás, ami az iratokból (így a másodfokú bíróság által felvett jegyzőkönyvből), de egyébként a másodfokú ítélet indokolásából is kitűnik.

Ekként a Legfelsőbb Bíróság - miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 423. §-ának (5) bekezdése alapján hivatalból köteles - a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, s a megtámadott határozatokat a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta; a bűnügyi költség

viseléséről pedig a Be. 429. § (1) bekezdés zárófordulata alapján rendelkezett.

A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. §-ának (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a bíróság - a Be. 421. §-ának (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2010. december 7.

Dr. Akác Zoltán s.k. a tanács elnöke, Dr. Márki Zoltán s.k. előadó bíró, Dr. Varga Zoltán s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

bírósági tisztviselő  
N-né TH